

Třetí a čtvrtá vlna elektronické evidence tržeb se odkládá. Kvůli omezením přijatým v souvislosti s koronavirovou epidemií by mohli mít podnikatelé problémy s registrací.

Po Ústavním soudu zastavil elektronickou evidenci tržeb virus

O

Od 1. května 2020 se mělo více než 300 tisíc podnikatelů včetně advokátů a notářů zapojit do 3. a 4. vlny elektronické

evidence tržeb. Jenže pandemie koronaviru ochromila celé Česko, a vláda proto přispěchala podnikatelům na pomoc. Ve stavu legislativní nouze prošel návrh, který evidenci pozastavuje.

Nově schválený zákon říká, že podnikatelé nemusí plnit povinnosti podle zákona o elektronické evidenci tržeb do ukončení nouzového stavu a ani tři měsíce poté. „Zejména tedy po tuto dobu není třeba elektronicky evidovat tržby nebo mít v provozovně informační oznámení o tom, že se tržby evidují. Z logiky věci nebude dodržování povinností po dobu pozastavení EET kontrolováno. Ostatně ani by nedávalo smysl kontrolovat povinnosti, které podle zákona dočasně není třeba dodržovat,“ vysvětluje Ondřej Trubač, advokát a partner v advokátní kanceláři Bříza & Trubač.

Z povinností, které zákon o elektronické evidenci tržeb ukládá, tak podnikatelům v podstatě zůstávají jen ty bezpečnostní. „Povinnost zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby poplatníci

předešli jejich zneužití, zůstává zachována, neboť plnění této povinnosti není vyhlášením nouzového stavu nijak ztíženo,“ uvádí finanční správa svém webu.

Plán se shovívavými kontrolory padl

Ministerstvo financí přitom s posunutím finální vlny elektronické evidence tržeb váhalo. Plánovalo pouze od května na tři měsíce pozastavit kontroly tak, aby podnikatelé, kteří se nestihli kvůli omezením v souvislosti s koronavirem na registraci včas připravit, nebyli nijak postihováni. „Po tuto dobu počínaje 1. květnem bude finanční a celní správa vstřícná a maximálně tolerantní. Bude plnit výhradně poradní funkci a nebude udělovat žádné sankce,“ plánovalo ministerstvo financí ještě v polovině března. Měl tedy platit tříměsíční generální pardon pro ty, kteří se zaregistrovat nezvládli.

Jenže podle právníků byla tato zdánlivě jednodušší cesta problematická. „Mohla by být spojena s dočasným rozporem mezi postupem správních orgánů a dikcí zákona,“ říká Karolína Tomsová, právnička KPMG Legal.

Na tento rozpor poukazovala i opozice. Předseda poslaneckého klubu strany TOP 09 Miroslav

Kalousek k původnímu plánu, že kontrola budou k nedostatkům shovívaví, řekl: „*Jsmo v situaci, kdy vláda pokládá za normální, že zákon bude formálně platit, všichni ho budou formálně porušovat a nikomu to formálně nebude vadit. To je bordel, to není právní stát.*“

Opozice, konkrétně ODS a TOP 09, proto navrhovala, aby se finální vlna elektronické evidence tržeb odložila až na příští rok. Jenže termín byl pevně dán zákonem a nebylo jasné, jak rychle jej bude možné ve chvíli, kdy se kvůli nákaze ani nescházela sněmovna, změnit.

Rychlá legislativní otočka

Problém s délkou legislativního procesu nakonec vyřešilo schválení stavu legislativní nouze, který umožnil zrychlené projednání zákona. Poslanci na konci března schválili návrh vlády na pozastavení EET za jediný den, a to bez jakýchkoli pozměňovacích návrhů. Hladce prošel návrh i v Senátu, následně jej podepsal prezident. Díky tomu dochází k pozastavení povinnosti evidovat tržby, a to bez ohledu na to, do které fáze evidence tržeb podnikatelé spadají.

Pozastavení přitom bude platit i tři měsíce po ukončení nouzového stavu. „*Poplatníkům tak poskytneme dostatečný prostor na opětovné zahájení evidence tržeb a zajištění všech vyplývajících povinností,*“ říká ministryně financí Alena Schillerová.

Úleva pro podnikatele

Pozastavení elektronické evidence vítají i sami podnikatelé. „*Odložení 3. a 4. vlny EET bez celkových kontrol považujeme v současné situaci za správný krok. Vzhledem k omezeným úředním hodinám na úřadech a skutečnosti, že ne vše lze vyřídit on-line, je to zcela jednoznačně ulehčení pro podnikatele,*“ uvedla Eva Svobodová, generální ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR.

Pozastavení evidence dá podnikatelům prostor zabývat se řešením následků pandemie. Budou se moci zaměřit na přípravu krizového plánu, udržení zaměstnanosti či zajištění finančních zdrojů.

Od 13. března se kvůli vyhlášení nouzového stavu musely uzavřít všechny restaurace, divadla, kina, posilovny a další prostory, kde se lidé shromažďovali. Vláda rovněž zavřela všechny obchody, s výjimkou potravin, lékáren, drogerií a dalších vybraných. Podle Evy Svobodové tato nouzová opatření na podnikatele tvrdě dopadla. „*Podnikatel počítá s tím, že jeho tržby mohou klesnout o 30, o 50 procent, ale ne o 100 procent, tedy na nulu ze dne na den. Nejobtížnější situace je u mikrofirem a OSVČ, kteří nemají finanční rezervy a vydrží maximálně dva měsíce.*“

První týden po zavedení nouzových opatření přestaly své zboží a služby prodávat tři čtvrtiny podnikatelů zařazených do elektronické evidence tržeb. Vyplývá to ze statistik jednoho z největších provozovatelů pokladních systémů pro evidenci tržeb, společnosti O2 eKasa. „*Současně u podnikatelů, kteří dále fungovali, došlo k poklesu celkového množství i hodnoty prodejů na desetinu obvyklých hodnot,*“ doplňuje manažer eKasy Milan Hába.

Za první tři roky se díky EET vybralo na daních celkem 33 miliard korun. Ministerstvo financí počítalo s tím, že finální vlna elektronické evidence tržeb přinese letos do státního rozpočtu 2,4 miliardy korun, celkově se mělo díky elektronické evidenci tržeb do konce roku vybrat 15,2 miliardy korun. Už teď je ale jasné, že pozastavením evidence se tato čísla budou měnit. Jak výrazně, ale zatím není jasné. „*S ohledem na skutečnost, že v tuto chvíli nelze odhadovat délku trvání nouzového stavu, nedisponuje ministerstvo financí ani aktualizovaným odhadem fiskálního přínosu EET,*“ uvedl Tomáš Weiss z odboru vnějších vztahů a komunikace ministerstva financí.

V roce 2021 by měla EET podle odhadů ministerstva přispět do rozpočtu 19,2 miliardy korun, z toho zapojení 3. a 4. vlny by mělo přinést asi třetinu. V roce 2022 ministerstvo předpokládá výnos 20,5 miliardy korun.

Povinnost elektronicky evidovat tržby začala platit od prosince 2016 pro restaurace a ubytovací zařízení. Od března 2017 je povinná pro podnikatele ve velkoobchodu a maloobchodu. Zapojeno je do ní doposud skoro 195 tisíc podnikatelů, kteří evidovali zhruba 13,6 miliardy účtenek.

Spuštění 3. a 4. vlny, která měla rozšířit povinnost elektronicky evidovat tržby i do dalších odvětví včetně advokacie a notářských služeb, se posouvá už podruhé. Poprvé je v roce 2017 zrušil Ústavní soud. Vadilo mu, že o tom, kdo bude do evidence zařazen, měla rozhodovat jen vláda svým nařízením. Navíc zákon povinnost evidovat tržby podle něj stanovil bez patřičného vyhodnocení dopadů na podnikatele.

První týden po zavedení nouzových opatření přestaly své služby prodávat tři čtvrtiny podnikatelů zařazených do elektronické evidence tržeb. Vyplývá to ze statistik jednoho z největších poskytovatelů pokladních systémů O2 eKasa.